

– Nem, a felkérést egy beugrásnak köszönhetem. Idén januárban felkértek arra, hogy két koncertet és egy iskolai előadást vezényeljek Chemnitzben. Ezt megelőzően ennek a német színházi zenekarnak másfél éven keresztül nem volt első karmestere, s miután dolgoztam velük, azt mondták, „rám vártak”.

– *Pedig a német együttesek bizalmát nem könnyű megnyerni...*

– Az első találkozás kezdeti perceit senkinek sem kívánom. Rettentő bizalmatlanok voltak. Az első próba után azonban már elfogadtak. Sőt, kedvesek, segítőkészek és nagyon barátságosak velem. Egyedül arra kell figyelnem, hogy pontosan adjam ki a szünetet, de erre itthon is mindig nagyon ügyelek.

– *Milyennek találja a chemnitzi zenekart?*

– Majdnem mindent ki lehet velük próbálni, bár köti őket egy-két, számomra

furcsa tradíció. Ráadásul minden előadásban olyan muzsikusok ülnek kiegészítőként a zenekarban, mint a drezdai Staatskapelle zenészei vagy a Gewandhaus Orchestra tagjai. A közös munka során azt szeretném elérni, hogy olyan együttesé váljanak, amelyet bátran vállalhatok Magyarországon is.

– *Mennyire időre vállalta el az első karmesterséget?*

– A szerződéselem egy évre szól, s havonta egy-két előadást kell dirigálnom, a szezon bemutatóját – ami idén a Csárdáskirálynő –, is én vezényelem. Ez a németországi teátrum balettet és zenés színházi produciókat tart műsoron, repertoárján operák, operettek és musicalek szerepelnek. Amikor megkaptam a felkérést, azon gondolkodtam, be tudom-e illeszteni a programomba, össze tudom-e egyeztetni az egyéb feladataimmal, de sok-sok szervezéssel végül mindent sikerült megoldani.

ni. Azért vállaltam el az első karmesterséget, mert egyébként is már az opera felé tekingettem, s a színházi munkát tartom a dirigensi munka csúcának. S bár az utóbbi években itthon, az Operaházban is vezényelek, az idei szezonban is csupán hat előadásra kaptam felkérést, ami pedig a valódi tapasztalatszerzéshez nagyon kevés. Ráadásul egyre jobban érzem, ki kell törnöm a hazai milióból. Magyarországi koncertekkel nem lehet nemzetközi ismertséget szerezni, ahhoz igenis arra van szükség, hogy az ember rendszeresen külföldön lépjen a karmesteri pulpitusra.

– *S mi a helyzet a Rádiózenekarral? Arról lehetett hallani, hogy Fischer Ádám Önnel is tárgyalt...*

– Valóban beszéltem már vele és a Rádió több vezetőjével. Viszont ez egy későbbi történet, hiszen Fischer Ádám csak 2006 őszétől lesz az együttes főzeneigazgatója. A Rádiózenekarral egyébként

Árva a ház....

Ahonnán és amiért a Danubia Szimfonikus Zenekarnak távoznia kellett

– Beszélgetés Rakos Miklóssal, a Fáklya Klub Egyesület elnökével –

– *Visszatekintve az elmúlt másfél évtizedre, talán nem is az a meglepő, ha megszűnik egy régi, nagy múltú művelődési intézmény, hanem hogy még most is funkcionál. Hogy tudta a Fáklya Klub átélni ezt a 15 évet?*

– Régi művelődési ház Budapest VI. kerületében a 3600 m² alapterületű Fáklya Klub. Az 1912-ben, a Magyar Vasúti és Hajózási Klub Kulturális Egyesület tagjai által összeadott pénzből, kölcsönből, társadalmi munkából készült épület végigélte csaknem az egész XX. századot.

1947-ben az épületet államosították, de ezt követően is kulturális célt szolgált: itt működött 1965-ig a Közlekedési Klub, majd – azóta – a Pedagógusok Szakszervezete által alapított önálló kulturális tagszervezet, a Fáklya Klub, amelynek immár több évtizedes múlttal rendelkező kórusa, zenekara, képzőművészeti stúdiója van. Oktatási tevékenységének fontos részét jelenti Budapest egyik legrégebbi nyelviskolája, az Arany János Nyelviskola.

Más hasonló intézményekhez hasonlóan a rendszerváltozást követően a Fáklya Klub is nonprofit egyesületté alakult át, alapszabályában rögzítetten felvállalva, megszakítás nélkül tovább folytatva kulturális tevékenységét. (A folyamatos működést rögzítő dokumentumok az Egyesület tulajdonában vannak.)

Az 1990/LXX számú, a társadalmi szervezetek elhelyezéséről szóló törvény, amit 1997-ben, majd 1999-ben módosítottak és végül 2000 januárjában emeltek jogerőre, lehetővé tette, hogy az arra jogosult kulturális szervezetek, további biztonságos működésük érdekében megpályázzák a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnál az általuk használt épület tulajdoni jogát.

A Fáklya Klub épülete úgy került 1965-ben az akkor és jelenleg is a Budapest VI. kerületében, a Városligeti fasor 10. alatt működő Pedagógusok Szakszervezete kezelésébe, hogy a Csengery utca 68. alatti épületében (Fáklya Klub) a kulturális tagszervezetet kell elhelyezni.

Ennek szellemében 1992 tavaszán megállapodás született a Pedagógusok Szakszervezetének főtítkára és a Fáklya Klub Egyesület között, amely szerint az épület ingyenes használatának joga a Fáklya Klub Egyesületet illeti, és őt terheli az épület működtetésének és karbantartásának kötelezettsége is.

– *Ez egy meglehetősen tisztának látszó megállapodás. Mi az oka annak, hogy mégis összegabalyodtak a szálak?*

– 1993 őszén, mintha ez a megállapodás egyáltalán nem is létezne, a Pedagógusok Szakszervezet használati megállapodást kötött a Kincstári Vagyoni Igazgatósággal, eltitkolva, hogy az épületben egy önálló jogi személy kulturális egyesület működik.

nagy örömmel koncerteznék, de erről majd később kell tárgyalnunk.

– *Visszatérve új feladatára, a németországi színház 2005/2006-os szezonjának tervezésébe már beleszólt?*

– Nem, és nem is akartam. Jelenleg az a dolgom, hogy minél jobban megtanuljam a színházi munkát, sok operát akarok dirigálni, és egyelőre még nem kívánok döntéseket hozni műsorról, szereposztásról, előadásokról. A repertoárt a chemnitzzi főzeneigazgató állította össze.

– *Milyen előadásokat osztottak Önre?*

– Elsőként, a szezon elején A bibliás embert vezényeltem, majd nagyon izgalmas feladatom volt, szintén beugrással A bolygó hollandit kellett dirigálnom, ráadásul az eredeti verziót. Az évadban a Csárdáskirálynő-premierje mellett még A varázsfuvolának és az Anyeginnek is én leszek a karmestere, s egy balettem is

akad, a Csipkerózsika. Egyetlen műfajt hagyok ki, az pedig a musical, azokat az előadásokat egy amerikai hölgy – a kórus vezetője –, vezényli remekül. Egyébként elég jó énekesek lépnek színpadra Chemnitzben, olyanok, akik akár itthon, az Ybl-palotában is megállnák a helyüket. A színház repertoár-rendszerben játszik, s igazán kiváló technikai felszereltséggel rendelkezik, a nézőterén esténként körülbelül nyolcszázan láthatják-hallhatják az előadásokat. Igyekszem hát mindent el-sajátítani, amit csak lehet, hiszen ez a chemnitzzi feladat nagyon lényeges állomás a karmesteri pályámon. Ráadásul a német nyelvet is jól megtanulom. De mindettől függetlenül azért a nyugodt egzisztenciámat itthon kívánom megteremteni. A Danubia Szimfonikus Zenekarról sem mondom le semmiért, hiszen ez az együttes közös küzdelmes munkánk eredménye és mindnyájunk érdeke, hogy jól működjön, s továbbra is koncertezzen.

S még mindig nem tettem le arról sem, amit a tíz éves jubileumon mondtam, hogy legfőbb célkitűzésem az, hogy húsz év múlva is ugyanolyan jó hangulatban muzsikáljunk, mint amikor az első időkben örömenélésekre gyűltünk össze. S bízom abban, hogy lesz akkor is közönségünk. Bár ha arra gondolok, hogy mostantól az énekórákon a gyerekek klasszikus zene mellett rockról és jazzről tanulnak, kicsit aggódní kezdek azon, hogy akad-e majd közöttük olyan, akinek a szórakozást továbbra is a hangversenyek jelentik majd... Céлом az, hogy a fiatalok között valahogyan népszerűbbé tegyük a klasszikus muzsikát, s visszaadjuk a rangját. Persze ez valószínűleg a realitásoktól elrugaskodott ötlet, de mi már csak ilyenek vagyunk, az ideák rabjai. De előbb-utóbb vissza kell szoktatni az embereket a komolyzene szeretetére...

R. Zs.

Később a Pedagógusok Szakszervezete, mint volt „kezelő”, szintén pályázatot nyújtott be, hogy az épület az ő tulajdonába kerüljön. Mivel a tulajdoni jog kérdésében egyelőre nem született döntés, különös sietségtől sarkallva, 2003 őszén a Pedagógus Szakszervezet az épület tulajdoni jogának ügyében pert indított a tulajdonos Kincstári Vagyoni Igazgatóság ellen, amit megnyert.

– *Nem tudtak valahogy fellépni ez ellen? A létező megállapodásra hivatkozva tiltakozni?*

– Erről a perről az épületben 40 éve folyamatosan működő, azt üzemeltető és karbantartó Fáklya Klub Egyesületet még csak nem is értesítették, és nem tájékoztatták a meghozott, nem jogerős ítéletről sem (!), csupán 2004 márciusában, az ítélet jogerőre emelkedését követően (és a nagy költségekkel járó fűtési idény végéhez közeledve...) álltak elő tulajdonosként...

Az Egyesület vezetése természetesen nem fogadta el az így kialakult helyzetet és jelezte, hogy perelni fog.

2004 szeptember elejétől (a fűtési szezonhoz közeledve...) a több mint 80%-ban tulajdonos* Pedagógusok Szakszervezetének jogi képviselője ellehetetlenítési akciót kezdeményezett az Egyesület ellen, megfélemlítve a kulturális együttműködési megállapodással ott működő és a Fáklya Klubnak havi üzemeltetési költség hozzájárulást fizető kulturális szervezeteket (a Danubia Szimfonikus Zenekart, az Etüd Zeneiskolát és Zeneművészeti Szakközépiskolát, a Goór Nagy Mária Színitanodát), hogy amennyiben nem az új tulajdonossal kötnek szerződést, dupla havidíj fizetési kötelezettségnek teszik ki magukat! Mivel ilyen kockázatot nem tudtak vállalni a kultu-

rális szervezetek, a Fáklya Klub nem tudott hozzájutni rendszeres, létfontosságú bevételeihez.

2004 október 13-i, a Fővárosi Bíróságon történt iktatással az Egyesület tulajdoni és elszámolási pert indított a Pedagógus Szakszervezet ellen, hivatkozva használati jogosultságára és az elmúlt évtizedek során, az általa az épületre fordított igen jelentős karbantartási és felújítási költségekre. A per tényéről az Egyesület vezetése a Kincstári Vagyoni Igazgatóságot, a Pedagógus Szakszervezetet és a VI. kerületi önkormányzatot azonnal tájékoztatta.

– *Milyen sikerrel járt ez a lépés?*

– 2004 október 19-én, 9 óra 45 perckor idegen személyek hatoltak be az épületbe, miután a zárt bejárati ajtót jóhiszeműen kinyitó egyesületi elnököt félrelökték, megfélemlítési szándékkal bántalmazták, és átvették az épület fölötti ellenőrzést, majd a Pedagógus Szakszervezet jogi képviselője szakszerű munkájának következtében megkezdődött a kulturális intézmény ellehetetlenítése.

– *Meddig jutott ez a folyamat?*

– Ma már üresen áll az épület; elköltözött többek között a Danubia Szimfonikus Zenekar is onnan, ahol az utóbbi években magas színvonalú, rendszeres hangversenysorozatokkal szolgálta a komolyzene ügyét.

A bíróság a több mint egy évvel ezelőtt (!) kezdeményezett tulajdoni pert (a közben ugyancsak az Egyesület által benyújtott, de már kétszer elhalasztott birtokvédelmi perrel együtt) 2005 november 29-én tárgyalja, azt követően, hogy sikerült teljesen tönkretenni egy nagy múltú kulturális egyesületet.

* Más szakszervezetek kisebb résztulajdonokat kaptak.

(Tóth Anna)